GAZETA KRAKOWSKA

Nro 36.

Z KRAKOWA DNIA 6 MAIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 27 Kwietnia.

Towarzystwo Królewskie Warszawskie Przyiaciół Nauk

Odbędzie posiedzenie publiczne dnia 30go Kwietnia 1821 roku, na którem:

1. Radca Stanu, Prezes Towarzystwa, Stanisław Staszic zda sprawę z prac naukowych Towarzystwa podeymowanych w ostatnich czterech latach, to iest: 1817, 1818, 1819, 1820.

2. Professor Uniw: Król: Warsz. Fryderyk Hr Skarbek, w głosie zabranym oświadczy Towarzystwu uczucia swoie i nowo obranych Członków, wprowadzonych do grona Towarzystwa na dzisieyszem posiedzeniu.

3. Professor Uniw: Król: Warsz: Karol Skrodzki czytać będzie: rapport o wózku topograficznym do mierzenia gruntów służyć maiącym, wynalazku Abrahama Sterna Członka Towarzystwa.

4. Scholastyk Metrop: Warsz: Professor Prawa w Uniwer: Król: Warsz: X. Szaniawski: Rys życia ś.p. X. Franciszka Czaykowskiego.

5. Professor w Uniwer: Król: Warsz: Adam Kitaiewski: Rys działań chemicznych przy rozbiorze wód Gozdzikowskich przez niego odbytych.

6. Nauczyciel publiczny Kazimierz Brodziński: Wyimek z poematu własnego pod tytułem: Poezyia.

Mieysce posiedzenia w domu Towarzystwa na Kanoniach w sali posiedzeń publicznych.

Zacznie się o godzinie 10 zrana.

Deputacyia Główna Jarmarczna.

W skutku Reskryptu Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi z dnia 19 b. m. Nro. $\frac{293}{1177}$ postanowienie JO. Xcia Namiestnika Królewskiego z dnia 10 b. m. względem poboru Cła na Jarmarkach walnych Warszawskich, w następuiącey co do słowa treści:

"Kopiia do Nru $\frac{293}{1177}$ z Kwietnia 21.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA POLSKIEGO, &c. &c. &c.
Xiąże NAMIESTNIK Królewski
w Radzie Stanu.

"Gdy Naywyższym Ukazem dnia (10) 22 Lutego r. b. w Laybach wydanym, na

przełożenie Ministra Finansów Cesarstwa Rossyyskiego i w zamiarze zachęcenia fabryk wewnętrznych, zarządzoną została od rozmaitych towarów obcych podwyższona opłata cła konsumpcyynego, która wspólną bydź ma dla Królestwa Polskiego; gdy iednak dozwolone są niektóre swobody, i wyłączenia dla Jarmarków walnych Warszawskich; w celu więc wykonania w Królestwie Polskiem rzeczonych urządzeń, tudzież ułatwienia czynności handlowych na Jarmarkach walnych Warszawskich, a razem wsparcia i zachęcenia przemysłu i rękodzielni narodowych, w tych szczegółach, które iuż dostatecznie w kraiu się wyrabiaią; postanowiliśmy i stanowiemy:

Art. 1. " Kommissyia Rządowa Przychodów i Skarbu, wykaz towarów obcych, na których cło konsumpcyyne podwyższone zostało, ogłosić, i takowe pobierać od dnia publikacyi ninieyszego postanowienia, zaleci.

Art. 2. " Z rozkazu Naywyższego, od dnia 4 Czerca r. b. wszystkie towary zagraniczne z Jarmarków walnych Warszawskich do Cesarstwa Rossyyskiego expedyowane, mieć będą rabatu na cłach wchodowem i konsumpcyynem po 2 od sta na towarach, których opłata w roku 1821 podwyższoną została, a po 10 od sta na towarach, opłacaiących cło według Taryffy 18 r.

Art. 3. " Od tegoż dnia, wszelkie towary zagraniczne z Jarmarków walnych Warszawskich do Królestwa Polskiego, na użycie wewnętrzne wyprowadzane, mieć będą 40 od sta rabatu na cłach wchodowem i konsumpcyynem, iakie stosownie do Taryff celnych opłacać są winne.

Art. 4. " Gdy termin otwarcia Jarmarku następuiącego iest bliski, a żądania i expedycyie towarów na niego, w dobrey wierze według dotychczasowych przepisów iuż uczynione, utrzymane bydź powinny, przeto rzeczone przepisy na Jarmark następuiący dnia 4 Czerwca r. b. rozpoczynaiący się, w niczem odmienione nie będą. — Od dnia zaś 5 Listopada r. b. sprowadzane z zagranicy na konsumpcyią wewnętrzną do Królestwa wina wszelkie i trunki, rum, arak, piwo Angielskie, porter, kawa, cukier, opłacać będą przy przedaży swoiey na Jarmarkach Warszawskich, oprócz cła wchodowego, połowę cła konsumpcyynego r. 1821 podwyższonego.

Art. 5. " Równie od dnia 5 Listopada r. b. sprowadzane z zagranicy na konsumpcyią wewnętrzną do Królestwa, sukna wszelkie grube i cienkie, tudzież inne wyrobki z wełny, płocienka drukowane, lniane i bawełniane, kołdry bawełniane, skóry wyprawiane, i safiany, papier do pisania i drukowania, żelazo i wyrobki żelazne, blachy cynkowe, wyrobki bižuteryi z złota i srebra, cykoryia tak w korzeniach iako i mielona, poiazdy wszelkie, fortepiany, meble mahoniowe, i z innego drzewa, rzeczy snycerskie wyzłacane, odtąd na Jarmarkach Warszawskich, przy sprzedaży swoiey, cło konsumpcyyne według Taryffy wraz z wchodowem opłacać maią.

Art. 6. " Inne wszelkie tu nie wyszczególnione towary zagraniczne, na Jarmarki Warszawskie sprowadzane, wolne będą iak dotąd od cła konsumpcyynego.

Art. 7. " Wyroby wyżey wspomnione, w kraiowych rękodzielniach uskutecz-

nione, i świadectwami pochodu opatrzone, wolne będą iak dotąd od wszelkich opłat, tak na Jarmarkach walnych Warszawskich iak w całem Królestwie; równie z Naywyższego rozkazu wyroby z płodów i rękodzielni Królestwa, wolne od wszelkiey opłaty, wchodzić mogą do Cesarstwa Rossyyskiego.

Art. 8. " Towary z zagranicy sprowadzone, w artykule 5 wymienione, które iak wyżey przepisano, opłacą cło wchodowe, i konsumpcyyne w Warszawie, iuż go przy wychodzie z Warszawy w kray Polski opłacać nie będą.

Art. 9. " Przepisy trwaiące względem wolnego tranzytu wszelkich wyrobów przez kraie Królestwa za granicę, w niczem nie są naruszone. — Wykonanie tego postanowienia, Kommissyiom Rządowym Spraw wewnętrznych i Policyi, tudzież przychodów i Skarbu, polecamy. „

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 10 Kwietnia 1821 r.

(podpisano) *Zaiączek.*
Minister Spraw Wewnętrznych
i Policyi
(podp:) T. *Mostowski.*
Radca Sekretarz Stanu, Jen: Brygady
(podp:) *Kossecki.*
Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*
Zgodno z wypisem:
Sekretarz Jeneralny Kommissyi Rządowey
Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podp.) *Aug. Karski.*

do wiadomości handluiącey publiczności podaie. — W Warszawie d. 21 Kwiet: 1821.
Radca Stanu Prezes
Woyda.
Sekretarz Jenar. *Fułtarzewski.*

Z Wiednia d. 26 Kwietnia.

Przybyły tu d. 22 b. m. z Laybach rozkaz zawiesić wszystkie czyniące się przygotowania do przechodu Ces. Rossyyskich woysk do Włoch. Słychać, iż woyska te stać będą czas nieiaki nad granicami swoiego państwa.

Dostrzegacz Austryiacki zawiera z różnych okolic Włoskich następuiące wiadomości:

Królestwo Sardynii.

Naynowsze doniesienia z Piemontu potwierdzaią, że ostatnie zdarzenia były wypadkiem dawno przygotowanego spisku. Przez nagłe rozwiązanie władz rewolucyynych, pochwycono w głównych mieyscach ważne papiery, które tak względem ludzi, iako i rzeczy nayzupełnieysze daią wyiaśnienia. Tak n. p. w Alessandryi znaleziono papiery, tyczące się oddawna znanego Jenerała Wilhelma de Vaudoncourt pod nazwiskiem Wilhelma, które dowodzą, iż on przyiął dowództwo nad zgromadzaiącemi się tam buntownikami i kierował zaczepnemi ich działaniami przeciw Nowara. — Przy zaczęciu się rewolucyi blisko 16 mill. w gotowiźnie wynoszący skarb publiczny w Turynie, stał się w moiey trzech tygodni łupem iey kierowników. Przyiaciele ci oyczyzny w czasie niebezpieczeństwa uratowali swoie osoby i skarby szybką ucieczką. — Sabaudyia i Hrabstwo Nicei dały piękny przykład swey wierności. W pierwszym kraiu na chwilę tylko przez kilka oddziałów pułku Alessandryi przez-

)2(

waną została spokoyność, ponieważ po ich oddaleniu zaraz powróciła — W małem Xięstwie Monaco zaszła także d. 20 Marca nader krótko trwaiąca rewolucyia. W Menton została w 24 godzinach konstytucyia Hiszpańska wykrzykniona, zaprowadzona i cofniona, gdy ani Monaco, ani Roquebrun nie oświadczyły się za tą reformą.

Królestwo obu Sycyliy.

Ostatnie Neapolitańskie gazety z d. 10 Kwietnia mieszczą w sobie oznaymienie Jeneralney dyrekcyi policyi, którem każdemu przyrzeczona iest nagroda 1000 dukatów, który dostawi do więzienia osoby następuiące: Wawrzeńca de Conciliis, Michała Morelli, Józefa Silvati, Ludwika Minichini i Józefa Capuccio.

Hiszpańskiemu liniiowemu okrętowi Guerrero o 74 i fregacie Perla o 44 działach, które dotąd znaydowały się w przedporciu Neapolitańskiem, nakazano się oddalić.

Kraie Papiezkie.

Podług naynowszych doniesień z Rzymu pod d. 14 b. m. przybyła tam tegoż dnia Xiężna Floridia, a Małżonek iey N. Król obu Sycyliy oczekiwany był d. 16, i miał zamysł przepędzić Wielki tydzień w Rzymie. — Gazeta Rzymska donosi, iż d. 22 Marca w Rietti czuć się dało trzęsienie ziemi, które wielkie poczyniło szkody. W tymże czasie wzniosł się z rzeki Canura tuman pary, który przeszedł po nad miastem i wpadł w iezioro Cantalice. Następnych dni wybuchnęło w Rietti kilka pożarów.

W. Xięstwo Toskańskie.

D. 13 b. m. na brygu Sardyńskim przybyła z Nicei do Liworna z swoim synem Xiężna Carignan, córka J. Cesarzewicowskiey Mci W. Xcia Toskańskiego, i d. 15 z Małżonkiem swoim, który na nią w Livornie czekał, przyiechała do Florencyi i do pałacu Pitti wysiadła. — Xże Następca tronu Duńskiego z swoią Małżonką, powracaiący z Włoch do kraiu, znayduie się od kilku dni w Florencyi. — N. Król obu Sycyliy wyiechał d. 14 rano z Florencyi przez Rzym do Neapolu. Xże Niscemi i Margr. del Vasto, kawalerowie orszaku, Marszałek Frilli, tayny sekretarz, Margr. Ruffo sekretarz stanu Domu Królewskiego i orderów wyiechali na godzinę przed nim. — Posłowie przy J. K. Mci Austryiacki, Jenerał jazdy Baron Vincent, Rossyyski Jenerał porucznik Hr. Pozzo di Borgo, Francuzki Hr. Blacas i Pruski Hr. Truchsess poiechali także przez Rzym do Neapolu. — N. Król obu Sycyliy przed swoim z Florencyi wyiazdem udzielił J. Cesarzewicowskiey Mci W. Xciu Toskańskiemu WW. krzyże orderów S. Ferdynanda i S. Januaryusza, Następcy W. Xięstwa W. krzyż orderu S. Ferdynanda, a W. Marszałkowi Xciu Rospigliosi W. krzyż orderu S. Januaryusza.

Z Paryża d. 18 Kwietnia.

Nakoniec izba Deputowanych przyięła większością głosów proiekt P. Sirieys ograniczaiący zabieranie głosów kilka razy w iedney materyi. — Względem wniosku P. Berteaux, aby Francyia odstąpiła Korsyki ponieważ więcey dla niey iest ciężarem niżeli użyteczną, przystąpiła izba do dziennego porządku.

Rozporządzeniem Królewskim z d. 4 b. m. powołanych iest do służby woyskowey 40,000 popisowych z klassy 1829 roku.

Monitör wyraża: że ci Panowie, którzy niedawno od iednego do drugiego końca państwa rozszerzali nayniedorzecznieysze wieści, iak n. p. o wywieszeniu w Tuilleries trzech kolorowey chorągwi, złożeniu przez Króla korony, przyięciu konstytucyi 1791 r. które lubo okazały się zaraz zmyślonemi, nie ustali iednak w swoim zapędzie. Teraz spodziewaią się w Neapolu nieszporów Sycyliyskich, chociaż Jenerał Carascosa w swoim rapporcie nazwał żołnierzy, któremi dowodził, sądząc ich bydź bohaterami, motłochem, na którem polegać nie można.

Xiże Belluny, Marszałek Wiktor, wydał z główney swey kwatery Lionu pod d. 8 b. m. rozkaz dzienny do woyska, w którym dziękuie im za wierność, którą okazały w poskromieniu niespokoynych głów, które idąc za przykładem ościennego kraiu, poważyły się powstać przeciw prawemu swoiemu Monarsze. "Nigdy żołnierze (wyraża na końcu tego rozkazu) nie zapominaycie, iż każdy kraiowiec, który was chce uwieść i kray do buntu nakłonić, iest nieprzyiacielem oyczyzny, i zasługuie na większą pogardę, niżeli napastuiący cudzoziemiec; pierwszy usiłuie wam wydrzeć honor, a drugi podaie wam zawsze sposobność do okrycia się sławą.,,

Nieiaki Berginet uwięziony tu został za wydane pisemko pod tytułem: *Apocalipsis* r. 1821, w którym do woyny domowey zachęca.

Pod nazwiskiem Panorama dramatyczne otworzone tu zostało nowe widowisko, które dla swey kortyny bardzo się podoba. Składa się ta bowiem z samych zwierciadeł, w których wszystkich widzów można widzieć.

Z Londynu d. 17 Kwietnia.

Wczoray z powodu powtórnego odczytania billu za Katolikami w izbie wyższey zachodziły wielkie spory. Pomiędzy obrońcami billu znaydowali się Xiże Sussexu, (brat Królewski) Margr. Buckingham, Hr. Harrowby, (Minister) i Biskup Norvichu; ostatni oświadczył, iż zdaniem iego Chrześciiańskie sposoby do utrzymania kościoła Angielskiego, nie zasadzaią się na ograniczeniach i karach, ale na przykładnem postępowaniu duchowieństwa, dobroczynności, szczerości, umiarkowaniu i wyrozumiałości. Przeciw billowi mówili Hr. Mansfield, Lord Redesdale, Biskupi Londyńscy i Chesteru. Hr. Liwerpool wniosł o godzinie 12 w nocy, aby izba zawiesiła dalsze roztrząsanie do nazaiutrza, iżby każdy Par miał czas zastanowić się nad ważnym tym przedmiotem, na co się ugodzono. Powszechnie iednak sądzą, iż ten bill odrzucony zostanie.

Słychać, iż Hr. Liwerpool miał w Brighton prywatne posłuchanie z powodu toczącey się w wyższey izbie sprawy Katolików, i rozchodzi się pogłoska, że po tey rozmowie Hr. Liwerpool składa urząd pierwszego Ministra, a obeymie go Margr. Londonderry (były Lord Castlereagh.) Pierwszy iest bowiem przeciw billowi, a drugi za nim. — Jedna z wieczornych gazet zaprzecza iednak pogłosce względem oddalenia się Lorda Liwerpool z Ministeryium, i dodaie, iż Król wolałby raczey zrzec się korony, niżeli zatwierdzić bill za Katolikami.

Zmarły niedawno na przedmieściu Londyńskiem Southwark mieszkaniec od-

kazał Xciu Gloucestru 20,000 Fs. J. Królewicowska M. nie znał go nawet z imienia.

Rocznica urodzin Króla obchodzona będzie d. 5 Maia z taką samą okazałością, iak za zeszłego Króla gdy znaydował się ieszcze w dobrem zdrowiu.

Do Spithead zawinął okręt Star z wyspy S. Heleny. O Bonapartem przywiozł tylko wiadomość, że iest zdrowy i nowy dom iego iest ukończony. Na tym okręcie powrocił do Europy ieden z iego służących, nie chcąc dłużey u niego zostawać.

Podług listów z wyspy S. Tomasza rozeym między Bolivarem i woyskami Królewskiemi przedłużony został na drugie 6 miesięcy.

Kapitan Parry przedsięweźmie za kilka dni z obiema swoiemi okrętami nową podroż do bieguna północnego.

Z Lizbony d. 29 Marca.

Z Brazylii nadeszły tu pomyślne doniesienia. Onegday przybyli do Stanów Ministrowie spraw zagranicznych i morski i donieśli im w imieniu rejencyi, że sprawa wolności utwierdzona iest w obu częściach świata, i że J. K. M. przychylił się do życzeń narodu i zatwierdził to, co zaszło. Odczytane potem zostały listy tyczące się tey okoliczności, iako też adres miasta Para w Brazylii, które iak wiadomo oświadczyło się za zaprowadzonym w Portugalii nowym porządkiem rzeczy. Galeryie przyięły te doniesienia z wyrażeniem swey radości. Przywiozła ie Portugalska galera, która d. 9 Lutego z Parnambuko odpłynęła, a onegday tu przybyła. — Deputowany Castro dopuścił się mocnych uwag przeciw temu wszystkiemu, co przeciw Neapolowi zaszło, i wniosł aby rząd Portugalski protestował się przeciw temu. — Stany uchwaliły d. 24 b. m. iż nazaiutrz nastąpi z wielką uroczystością zaprzysiężenie zasad konstytucyi w Kościele S. Dominika.

Nadzwyczayny goniec przywiozł tu wiadomość o zdarzeniach w Piemoncie, która o godzinie 8 w wieczór licznemi wystrzałami z dział z cytadeli i wałów ogłoszona została. Miasto iak za czarodzieyskiem uderzeniem zostało w kilka minut wspaniale oświecone.

— D. 31. —

Onegday w obecności Stanów, Rejencyi i wszystkich władz zaprzysiężone tu zostały uroczyście w Kościele S. Dominika zasady konstytucyi. Patryiarcha nasz nie chciał ich iak tylko pod warunkami zaprzysiądz; kazano mu zatem na wieś wyiechać i zmnieyszono iego dochody do 6000 krusadów (krusad wynosi blisko 5 złp.)

Kapitan galery Portugalskiey, która w 65 dni z Rio-Ianeiro tu przybyła, przywiozł wiadomość, że przy iego odpłynieniu liniowy okręt Jan 6ty pod rozkazami Hr. Vianna był w gotowości do przewiezienia tu Królewica Następcy tronu; u Dworu nie czyniono iednak ieszcze żadnych przygotowań do podróży, ponieważ spodziewano się rozwiązania Królewicowey Następczyny tronu.

Major Dacosta przybył do tuteyszego rządu z doniesieniem, że mięszkańcy wyspy S. Michała w porozumieniu z szlachtą, woyskiem, władzami i duchowieństwem d. 1 Marca r. b. przyięli konstytucyą Portugalską i utworzyli juntę, któ-

za urządzić ma obiór deputowanych do Stanów.

Na posiedzeniu dzisieyszym Stanów roztrząsano proiekt zmnieyszenia woyska od roku przyszłego o trzecią część. Deputowany Castel Branco żądał wprzod wiedzieć teraźnieyszą liczbę woyska i proponował zmnieyszyć go do 15 lub 20,000, co przyiętem zostało.

Z Madrytu d. 9 Kwietnia.

Kawiarnia Fontana d'Oro zamkniętą przez rząd została z wielkiem ukontentowaniem spokoyność lubiącey publiczności.

W Burgos tworzą się nowe bandy pod X. Merillo, które sciągaią uwagę rządu i Stanów.

W Siguenca w dawney Kastalii pewny Kanonik mowił podczas kazania przeciw nowey konstytucyi. Za wyysciem z Kościoła został uwięziony, lecz uwolnił go lud, czemu z 80 ludzi złożona osada oprzeć się nie mogła.

W Alkantara kamień konstytucyyny został posmolony; Alkad kazał go na nowo pozłocić i okoliczność tę obchodzono patryiotyczną uroczystością.

Więzienie Kapelana nadwornego Vinuesa iest teraz wolnieysze; wydał on pismo, w którem usprawiedliwia obyczayne swoie życie.

Nadeszła d. 2 b. m. do Barcellony wiadomość o złem ukończeniu się rzeczy w Neapolu sprawiła w całey Katalonii nayżywsze wrażenie. Zapaleńcy za nowym porządkiem rzeczy ułożyli listę przeciwnie myślących i żądali ich uwięzienia, czemu nie mogąc się oprzeć władza mieyscowa, kazała w nocy na 3 przeszło 20 osób uwięzić, pomiędzy którémi znayduią się Biskup, kilku kanoników, przełożony Kapucynów, kilkunasto znakomitych mieszkańców Barcellony, Jeneratowie Baron d'Eroles, Fairfield, Camphell, Roxa i Fournas. Ostatni iest Francuz, otrzymał iednak wolność, a inni zostali do Majorki wywiezionemi Obawiaią się, aby zaburzenia nie rozściągnęły się do Madrytu.

Wczoray doniosł Minister woienny Stanom: że podług doniesienia Jenerała Villacampa Pułkownik Conciliis (znany patryiota Neapolitański) przybył d. 3 na okręcie Sardyńskim do Barcellony. Doniosł on o wniyściu Austryiaków do Neapolu, lecz powiada, że ieszcze woyna nie iest ukończona, zwłaszcza w Kalabryi; z tem wszystkiem prosił Jenerała kapitana o wstawienie się za nim i Jenerałem Pepe do Stanów narodu Hiszpańskiego i Króla aby im prawa gościnności i utrzymania nie odmawiali. "Wyglądaią oni (dodał Minister) niecierpliwie chwili, w którey powrocićby mogli do swey oyczyzny i stać się swoim współziomkom użytecznemi.,, — Minister morski doniosł w imieniu Króla: że lubo J. K. M. nie sądzi, aby zdarzenia w Neapolu mieć mogły wielki wpływ na Hiszpaniią, z powodu wcale odmiennych stosunków obu kraiów, potrzebne iednak są ostrożności środki, aby źle chętni nie przerwali spokoynosci publiczney. Król uważa swoią osobę i swóy tron ściśle z konstytucyią połączony. —— P. Morena Guerra mniemał: że Hiszpaniia niema przyczyny obawiać się wtargnienia Kozaków, ponieważ Francyia nie dozwoli im przechodu, a Angliia dopuścić nie może przewagi Rossyi nad morzem środziemnem. — P. Ramas Arispe proponował, aby zbiegłym Neapolitanom zapewnić przystoynie utrzymanie się. — Do Kró-

la posłana została deputacyia, dla podziękowania mu za iego poselstwo. J. K. M. przyiął deputacyią nader łaskawie i oświadczył, że spodziewa się, iż konstytucyia Hiszpańska będzie trwalszą od Neapolitańskiey.

Na nadzwyczaynem posiedzeniu Stanów wniosło kilku deputowanych o niezwłoczne urządzenie woyska, aby zewnętrzny napad na konstytucyią odeprzeć można. Hr. Moreno wniosł, aby wyiednać od Francyi i trzech sprzymierzonych przeciw Neapolowi Mocarstw wyraźne uznanie teraźnieyszego naszego systematu.

Nadeszłe z Turynu doniesienia okazuią aż nadto widocznie, iak nagłą iest rzeczą postawić woysko w poważnym stanie.

Kilkunastu Amerykańskich deputowanych do Stanów przybyło do Kadyxu z kommissarzami Jenerała Bolivar, teraźnieyszego prezydenta Rzpltey Kolumbiyski; ostatni rozpoczną układy z rządem naszem.

Z Hayti (St. Domingo) d. 28 Lutego.

Zostawaliśmy tu od kilku dni w wielkiey niespokoyności. Odkryty bowiem został na samem wybuchnieniu spisek na obalenie rządu i wyrznięcie wszystkich ludzi białych i mięszańców. Były Xże Marmelade (Jenerał Richard) gubernator miasta Kapu, był na czele tego spisku, i zaledwo uszedł wściekłości ludu. Został iednak z kilku swoiemi wspolnikami w kaydanach do Port - au - Prince zawieziony, gdzie będzie sądzony. Należących do spisku żołnierzy z nadzwyczaynem tylko natężeniem wstrzymał Jenerał Magov od rabunku; w ńekoliczných wsiach popełnili iednak nie- które zdrożności. Oczekuiemy tu co chwila Prezydenta Boyer, a z nim powroci zapewne spokoyność i bezpieczeństwo.

— D. 1 Marca. —

Wyspa tuteysza znayduie się teraz w smutnym stanie. Gdyby Jenerałowi Richard, który tyle przyłożył się do obalenia panowania Chrystofa, udał się był iego zamach, tedy własność nietylko swoich, ale i obcych kupców byłaby złupioną i wiele ludzi padłoby ofiarą. Pomiędzy żołnierzami w Kap panuie ieszcze ciągle zaburzenie. Po uwięzieniu Richarda złupili zaraz iego mięszkanie, wiele innych zdrożności popełnili i kilka osób zabić mieli. Na szczęście Amerykańskich kupcow przybył do Kapu wojenny okręt Amerykański. Słychać, iż uderzono razem na Kap, Gonaibes i St. Marc; w pierwszych dwoch mieyscach Jenerałowie Magny i Bonat odparli buntowników. Oczekiwać należy, iż Prezydent Boyer dzielnych użyie środków do pognębienia partyy.

— D. 14 —

Były Xże Marmelade, Jenerał Richard, i inni spiskowi zostali w Port-au-Prince na śmierć skazanemi i zaraz rozstrzelanemi.

Z Sztokólmu d. 13 Kwietnia.

Gazeta Chrystyianii donosi, że wszyscy urzędnicy, którzy są członkami Norwegskiego Seymu, odstąpili 3cią część kraiowi swoiey płacy dla spłacenia długów. Spodziewaią się, że i res ta poydzie za chwalebnym tym przykładem.

Wyrachowano teraz, iż siła zbroyna w Szwecyi oprócz pospolitego ruszenia, gwardyi mieyskiey i nadbrzeżnych straży, wynosi przeszło 186,000 ludzi.

DODATEK DO N^ro 36. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 6 MAIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Komitet zarządzaiący Budową mogiły

TADEUSZA KOSCIUSZKI.

Pośpiesza z uwiadomieniem Publiczności, że Gmina V. Rybna obwodu Wolnego Miasta Krakowa, ofiarowane dwieście ośmdziesiąt dni roboczych, odbyła w upłynionym tygodniu. Gorliwość ta prawdziwie patryiotyczna, spowodowała Komitet do dopełnienia przyiemnego dla siebie obowiązku, że iey publiczne składa podziękowanie w imieniu wszystkich rodaków troskliwych o uwiecznienie drogiej pamiątki Tadeusza Kościuszki.

Nie może Komitet ani na chwilę powątpiewać, że WW. Woyci Gmin, którzy ieszcze nie podali spisu ofiar roboczych z swoich okręgów, raczą się z takowem pośpieszyć, wszakże tak miła powinność nie może dla nich bydź obojętną. Żądanych w tej mierze raportów oczekuje Komitet iak najspiesznie i w tej pewności nieogłasza nazwiska Gmin, które się z tym czynem opóźniły.

Działo się na posiedzeniu Senatu, dnia 29 Kwietnia 1821.

Prezes *Paszkowski.*

Sekretarz *Maieranowski.*

Od brzegów Menu d. 19 Kwietnia.

Kanclerz stanu Pruski Xże Hardenberg podczas bawienia swoiego w Rzymie rozmawiał także z Oycem S. i zawady względem zawarcia konkordatu między Prussami i Stolicą S. maią bydź uprzątnione.

W Kantonie Berneńskim zniesiona iest od 40 lat istnieiąca nieograniczona wolność rzemiosł i przywrocone są cechy.

Pisma publiczne podaią pozostały skarb po zmarłym Elektorze Heskiem do 40 mill. talarów, co zdaie się bydź przesadzonem.

W Bruxelli uwięziono tak zwaną Paryzką Sibillę, Pannę Lenormand.

Siłę zbroyną Turecką pisma publiczne podaią do 181,000 jazdy i 224,400 piechoty.

Królewic Angielski Xże Kambridgi u-

da się, iak słychać, na końcu Maia lub na początku Czerwca z Hanoweru do Londynu, dla znaydowania się na koronacyi Króla.

Z Niamtsz (*) d. 6 Kwietnia.

Xże Jpsylanty rozszerzyć kazał wiadomość, że Grecy w trzech mieyscach podpalili Stambuł, a Turcy przedmieście Para. Podczas zaszłego ztąd zamięszania pobiły się obie strony i przy Grekach zostało zwycięztwo. Ztem wszystkiem przekonanemi iesteśmy, że Turcy ciągną w znaczney sile do Wołoszczyzny i Multan, dla poskromienia buntowników. Coraz więcey uchodzi z kraiu Boiarów Jpsylanty cofnąć się miał z swoiemi stronnikami nad Dunay.

Rossyyscy konsulowie tak w Jassach, iako i Bukareście odebrali rozkazy powrocenia do Rossyi. Ta okoliczność i lubo ieszcze nie pewną wiadomość o ciągnieniu Turków, rozszerzyły strach pomiędzy Multańskiemi Boiarami, którzy tem więcey są do pożałowania, że lubo nie należą do powstania, zmuszonemi iednak zostali przez korpus Jpsylantego prawie do niepodobnych dostarczeń żywności i koni.

Nowo Grecy zatrzymali większą część zwyczaiów swoich przodków i do obrzędów chrześciiańskich wmięszali. Każde źrodło w okolicy groty lub osobney murawy iest świątynią, do którey przynoszą chorych dla uzdrowienia, i lud zgromadza się, dla wynurzenia swoich uczuciów przez pienia i tańce. — Żaden Atenczyk nie odpłynie z Epiru, ażeby S. Spiridion, który stoi na tem samem mieyscu, gdzie dawniey znaydowała się świątynia Dianny, nie ofiarował woskowey świecy. W d. 1 Maia wszystkie drzwi przystroione są kwiatami i cała Grecyia wita początek lata muzyką i tańcami. Kwiatowa rozmowa utrzymuie się dotąd i używana iest często do intryg miłosnych. — Małżeństwa w wyższych klassach zawierane są przez układy krewnych, i często nowożeńcy poznaią się dopiero w dniu weselnym. Zwyczaie weselne i pogrzebowe podobne zupełnie są do Staro-Greckich. Zwłoki zmarłego ubierane są w naypięknieysze suknie, kwiatami przybrane i płaczące kobiety towarzyszą im do grobu. — Tańce ich są także takiemi, iakie znamy z starych malowideł, wazonów i opisów poetów. Ulubionym tańcem na Ateńskim balu lub Arkadyyskiey wsi iest Romaika, w którym Ariadna swego Tezeusza na białey chuście, do którego łączą się inni tańcuiący i tańcuiące prowadzi przez kręte ścieszki; i pomimo wszystkich ucisków, których lud doznaie i żywo czuie, niema prawie wieczora w letnich miesiącach, aby młodzież z wieńcami kwiatów i rozpuszczonemi włosami przy ulubionem źrodle nie tańczyła romaika.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, to iest: dnia 6 Maia 1821 roku dana będzie Opera w 3 aktach z muzyką Cherubiniego, z francuzkiey P. Bouilly, przełożona przez P. Bogusławskiego, pod naz: *Woziwoda Paryzki.*

W następuiący Czwartek zaś, to iest: d. 10 b. m. na Benefis JP. Włodka dana

---

(*) Twierdza w niższych Multanach, niedaleko góry Tszalów, którą przy zachodzie słońca o 30 mil widzieć można.

będzie wcale nowa Traiedyia w 5 aktach z francuzkiego I. Belois przetłumaczona, pod nazwiskiem: *Gabryella de Vergis*.

Doświadczenie Gospodarskie.

Podpisany znaiąc wielką rozległość gruntów w okolicy Krakowa, Skalmierza, Pinczowa, Proszowic i Miechowa, gdzie do obrobienia tych gruntów zbyt szczupłą Dominia pańszczyznę maią, zresztą wielkiem kosztem Wolarki i Fornalki utrzymywać zniewoleni są. Umyślił iako rodak następuiącą próbę przez niego doświadczoną do publiczney wiadomości udzielić.

Jęczmień sieie się zwykle na Wiosnę, podpisany robiąc różne doświadczenia Ekonomiczne, sieie Jęczmień dopiero na końcu Maia i razem z tem samym Jęczmieniem sieie Zyto krzycą zwane; gdy Jęczmień doydzie zbiera się. Zyto zaś na tenczas wdrobnych piórkach pokazuie się, poźniey w Jęczmienisku pokaże się tak buyne, żego zrzynać lub zpasać Owcami wypada, a na Wiosnę pierwey iak inne Zyta z nieporównanem plonem do zbioru pospieszy.

Podpisan znayduie w tym wiele korzyści: a Naprzód Zyto Krzyca należy się (aby była dobrą) zbyt wczas zasiać, gdzie dla zbiorów, uprawy gruntów, gwałtowney młocki często się opoźnić można, z Jęczmieniem zaś będzie wcześniey zasiana. — Powtóre, Krzyca gdy nawet nie czysta przez wiosniany zasiew będzie wyczyszczoną, albowiem wyka, kąkol i inne chwasty z Jęczmieniem pośpieszą i zrznięte będą, treść tylko Zyta przy ziemi zostanie. — Potrzecie, Zyto Krzyca siejąc z Jęczmieniem o ¼ można siać rzadziey iak w Jesieni. — Poczwarte, sprawiwszy pole siejąc Krzycę z Jęczmieniem przez dwa roki bez podwoynego uprawiania i mozołu, dwa pożytki zbieraią się, co z nanowiącem naywięcey iest w okolicy Krakowa. Przestrzega podpisany, aby siejąc te dwa nasiona nie mięszać ich do siewu, lecz żeby Jęczmień siał ieden człowiek, a drugi za nim Zyto, i to z tey przyczyny, iż Zyto iest drobnieyszem i cięższem od Jęczmienia; zmięszaiąc ie zaś, Zyto do spodu zsypować się będzie, a natenczas w iedno mieysce nadto Jęczmienia, w drugie nadto Zyta dostałoby się.

Żeby zaś Publiczności w braku Krzycy trudność ułatwić, podpisany deklaruie się, że za odebraniem wiadomości przez Redaktora Gazety Krakowskiey Krzycę każdemu życzącemu sobie podług ceny targowey 3 ćwierci za korzec dostawi. — W Żelczynie d. 22 Kwietnia 1821 r.

W. Bock.

Podziękowanie.

Uleczony szczególnym staraniem i radą W. Pozowskiego Doktora Chirurgii tu w Krakowie zamięszkałego, z ciężkiey choroby z oziębienia w podróży pochodzącey, a nadewszystko z żółciowey wewnętrzney żołądkowey gorączki przy słabey nadziei do życia; mam zaszczyt ninieyszym złożyć mu za to Dobrodzieystwo naycżulsze podziękowanie.

Nieporównana iego troskliwość i bezinteressowność wkłada na mnie ten obowiązek, oddać hołd winny cnocie i umieiętności tego godnego męża. Doświadczywszy przez trzech miesięczną kuracyią oycowskiey iego czułości i starania, zapewniam go o wdzięczności dozgonney którą aż do grobu nic w sercu mem wygasić nie zdoła.

Jan Milewski.

DONIESIENIA

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Gdy licytacyia publiczna Folwarku Daywor z gruntami do tegóż należącemi, Cegielnią, Piecem Wapiennym i Zabudowaniami wszelkiemi na dzień 25 Kwietnia r. b. ogłoszona skutku nie otrzymała; przeto Senat Uchwałą swoią z dnia 28 Kwietnia r. b. Nr. 1438 zniżył cenę pierwszego wywołania do kwoty Złp. 2000 Wydział podaje do wiadomości, iż w dniu 14 Maia r. b. w Biórze Wydziału Dochodów Publicznych w godzinie 10 ranney odbywać się będzie licytacyia publiczna dzierżawy tegóż Fol-

warku Daywor wraz zwyż wyrażonemi dochodami na lat 3 poczynaiąc od dnia 1 Czerwca 1821 do dnia ostatniego Maia 1824 r. a to od ceny pierwszego wywołania rocznie w kwocie zniżoney Złp 2000. Maiący chęć licytowania zaopatrzeni w vadium dziesiątą część kwoty wymienioney czyniące w terminie i mieyscu oznaczonym stawić się zechcą. O innych zaś warunkach przed licytacyią w Wydziale Dochodów Publicznych żądaiącym każdego czasu wiadomość, udzieloną będzie. — W Krakowie d. 2 Maia 1821 r.

Grodzicki.

Gadomski, S. W.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Podaie do wiadomości, iż z mocy Uchwały Senatu Rządzącego z dnia 28 s. m. N. 1439 w Biórze Wydziału w dniu 16 b. m. od godziny 10 zrana odbędzie się licytacyia publiczna dzierżawy poboru Konsumcyinego Żydowskiego w Obwodzie Chrzanów na rok ieden to iest od dnia 1 Czerwca r. b. do końca Maia 1822 od ceny pierwszego wywołania Złp. 6600 za cały rok; czynsz w ratach miesięcznych z góry płaconym bydź ma, a kaucyia żądaną będzie w kwocie wyrównywaiącey iedney racie miesięczney czynszu. O innych warunkach w Wydziale każdego czasu zgłaszaiącym się wiadomość udzieloną zostanie. Konkurenci tedy w Vadium Złp. 660 zaopatrzeni w terminie i mieyscu oznaczonym stawić się zechcą. — W Krakowie d. 2 Maia 1821.

Grodzicki.

Gadomski, S. W.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. — Wskutek Odezwy Kommissyi Włościańskiey z dnia 2 b. m. Nr. 95 i polecenia Senatu Rządzącego z dnia 20 t. m. Nr. 1334 podaie do wiadomości, iż w Biórze Wydziału odbywać się będzie licytacyia publiczna wkupnego do dzierżawy wieczystey Folwarku we wsi Bolechowicach Wola Bolechowska zwanego, a to w trzech terminach to iest: w dniu 15 Maia pierwszym, w dniu 1 Czerwca drugim, i ostatnim stanowczym w dniu 15 Czerwca r. b. zawsze zaczynaiąc od godziny 10 zrana. Pola orne przy tym Folwarku wraz z placem pod budowlami gospodarskiemi wynoszą morgów Chełmińskich 92 i prętów 230: Kanon coroczny Złp. 154 gr. 28, a wkupne wystawione na licytacyią Złp. 376 gr. 20. Anszlag przychodu punkta do kontraktu i inne warunki licytacyi w Biórze Kommissyi Włościańskiey pod L. 180 przy ulicy Grodzkiey na drugiem piętrze Konkurentom do przeyrzenia każdego czasu udzielonemi będą. — W Krakowie d. 25 Kwiet: 1821.

X. Bystrzonowski.

Gadomski, S. W.

Z strony C. Kr. Administracyi Gór i Salin Wielickich do powszechney wiadomości się podaie, iż Fabryka Kopalni Siarczanych w Swoszowicach po bliskości Podgórza na dniu 18 Czerwca 1821 roku w Wieliczce przez urządzoną Kommissyią przedarzy więcey ofiaruiącemu sprzedana zostanie. — Pretium czyli cena pierwszego wywołania wynosi 12,000 Złr. Konw. mon. a vadium, które zaraz przed Aktem licytacyynym złożone ma bydź czyni 1200 Złr. konw. mon. czyli 3000 Zł. Ryńsk. Wied: walucie.

Kondycyie przedarzy tey Kopalni każdego czasu w wyż rzeczoney C. K. Administracyi Gór i Salin w Wieliczce, albo i w Prefekturze Kopalni Siarczanych w Swoszowicach widzieć można.

Wieś Kawenczyn blisko Jędrzeiowa leżąca z Lasem i dobrym Zabudowaniem Inwentarzem którą Francuzki General Hr. Morand w czasie swoiey Emigracyi tu kupił, iest teraz do sprzedania, ze którą połową ugodzoney ceny na lat kilka założoną bydź może. — Ktoby sobie życzył ią kupić może się informować u W. Adama Krzyżanowskiego.